

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning av
grundsärskolan Fjärding belägen i Borås kom-
mun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av grundskolan Fjärding avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fem områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier hos grundskolan Fjärding uppfylls i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att analysera skillnader och variationer mellan olika elevgrupper såsom flickor och pojkar samt elever som läser ämnen och ämnesområden. Rektorn behöver även utveckla arbetet med att förklara orsaker till elevernas måluppfyllelse, för att därigenom kunna genomföra träffsäkra förbättringsåtgärder.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna utforma aktiviteter som gynnar elevernas förmåga att leva och verka i en digitaliserad vardag. De behöver även utforma aktiviteter som strävar efter att motverka eventuella begränsningar, utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt, i studie- och yrkesval.

Bedömning och betyg

Skolan bedriver i hög utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 2023-02-25 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 2) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2022:1797) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

Utbildningens utformning och syfte: 1 kap. 4, 5, 9–10 §§ skollagen (2010:800). Rektors pedagogiska ansvar och ansvar för inre organisation och för personalen: 2 kap. 9–10 och 34 §§ skollagen.

Systematiskt kvalitetsarbete enhetsnivå: 4 kap. 4–7 §§ skollagen.

Rektorns ansvar för att tillhandahålla flexibel, tidsenlig och tillgänglig utbildning: 11 kap. 2-3, 5, 8, 13 § skollagen.

Läroplan för grundsärskolan, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling och skapar en ändamålsenlig organisation, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet genom att skapa en lärmiljö som blir tillgänglig och flexibel för eleverna. Rektorn ser till att personalen har den kompetens som krävs eller får kompetensutveckling och stöd i den utsträckning som behövs. Rektorn följer upp skolenhetens kunskaps- och trygghetsresultat samt tar del av undervisningens genomförande genom bland annat lektionsobservationer. Utifrån resultaten och lektionsobservationerna, identifierar rektorn utvecklingsområden och genomför åtgärder. Dock saknas en orsaksanalys som säkerställer att förbättringsåtgärderna blir träffsäkra.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på att skapa en tillgänglig lärmiljö som möjliggör flexibilitet. Rektorn ser till att personalen får den kompetensutveckling som behövs. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt informationsinhämtningen framgår att rektorn följer upp den tillgängliga lärmiljön genom lektionsobservationer, diskussioner och trygghetsvandringar. Det framgår också att det finns en flexibilitet i utbildningen som möjliggör att eleverna kan läsa en kombination av ämnesområden och ämnen. Det förekommer även att elever i grundsärskolan ges undervisning i grundskoleämnen där de har möjlighet att nå kunskapskraven, oftast har det skett i de praktiskestetiska ämnena. Elevernas förutsättningar och behov kartläggs och rektorn följer regelbundet upp elevernas kunskapsutveckling med lärarna för att försäkra sig om att eleverna undervisas på rätt nivå. Utifrån elevernas individuella behov fördelas även

hjälpmedel för att eleverna ska nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Utifrån uppföljning och analys av verksamheten identifierar rektorn kompetensutvecklingsbehov hos personalen och insatser genomförs på organisationsnivå och individnivå. Till exempel bedrivs gemensam kompetensutveckling med så kallade skolutvecklingskvällar som handlar om vad eleverna behöver för stöd för att komma vidare i sin kunskapsutveckling, exempelvis vad gäller förhållningssätt, värdegrund eller tecken som stöd. Lärarna får även under ledning av Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) kompetensutveckling om grundsärskolans nya läroplan. På medarbetarsamtalen diskuterar rektorn och personalen individuella kompetensutvecklingsbehov och rektorn ser till att personal som behöver utbildning om till exempel elevers individuella behov får detta. Vidare framkommer att personalen har tillgång till material på skolenheten som möter de kompetensutvecklingsbehov som rektorn konstaterat och att det är upp till den enskilde att ta del av innehållet. För att stötta nya men även erfarna lärare, deltar specialpedagog/speciallärare på klasskonferenserna och ger till exempel stöd i arbetet med elevernas individuella utvecklingsplaner.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Granskningen visar att rektorn gör bedömningar av undervisningens kvalitet genom att följa upp undervisningens genomförande, förutsättningar och elevernas progression. Arbetet med analys behöver dock utvecklas för att träffsäkra förbättringsåtgärder ska kunna vidtas. Av intervjuer med rektorn och lärarna samt informationsinhämtningen framgår att rektorn genomför regelbundna lektionsobservationer och i samtal med varje lärare följer upp undervisningens genomförande och kvalitet. Rektorn tar även del av lärarnas dokumentation av elevernas individuella progression och uttrycker att eleverna numera utmanas i högre utsträckning och en ökad andel elever ges högre betyg. Genom resultat av enkäter och trygghetsvandringar tar rektorn del av elevernas upplevelse av trygghet, identifierar utvecklingsområden och vidtar åtgärder. Till exempel framkommer att rektorn gjort insatser för att tryggheten ska öka i skolans korridorer. Vidare framkommer att rektorn tillsammans med stödfunktioner kontinuerligt följer upp och analyserar organisatoriska, personella och ekonomiska förutsättningar för undervisningens genomförande. Av informationsinhämtningen framgår att undervisning och elevernas lärande följs upp med hjälp av stödfrågor som berör orsaker till resultatens variation och om man kan se positiva eller negativa mönster i olika klasser/grupper i förhållande till organisation, kompetens, trygghet och studiero eller elevers närvaro. Där emot framkommer ingen analys och förklaring av eventuella skillnader och variationer mellan olika elevgrupper såsom flickor och pojkar samt elever som läser ämnen och ämnesområden. Därtill visar granskningen att det saknas en orsaksanalys som förklarar elevernas måluppfyllelse. Även om rektorn identifierat utvecklingsområden såsom tydliggörande pedagogik och professionellt förhållningssätt så framkommer inte med tydlighet att detta kopplas till elevernas progression eller måluppfyllelse. Det framgår inte heller att rektorn beslutar om eller genomför förbättringsåtgärder som har sin grund i analysen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att analysera skillnader och variationer mellan olika elevgrupper såsom flickor och pojkar samt elever som läser ämnen och ämnesområden. Rektorn behöver även utveckla arbetet med att förklara orsaker till elevernas måluppfyllelse, för att därigenom kunna genomföra träffsäkra förbättringsåtgärder.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn följer upp undervisningens genomförande, förutsättningar och elevernas progression. Rektorns arbete med analys behöver dock utvecklas så att de uppgifter rektorn samlar in som underlag för analys även omfattar skillnader och variationer mellan olika elevgrupper såsom flickor och pojkar samt elever som läser ämnen och ämnesområden. Därtill visar granskningen att det saknas en orsaksanalys som förklarar elevernas måluppfyllelse och träffsäkra förbättringsåtgärder som har sin grund i identifierade behov.

Av skollagen¹ framgår bland annat att rektorn ansvarar för att det på skolenhetsnivå genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av kontinuerlig planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen. Av Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete framgår att rektorn bör se till att det finns ett fungerande system och ändamålsenliga former för uppföljning och utvärdering. Rektorn bör vidare se till att dokumentationen är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten. Det är av vikt att rektorn analyserar orsaker till skillnader i måluppfyllelse mellan olika grupper och klasser eller mellan olika ämnen och målområden²

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn fördjupar analysen av skolenhetens kunskapsresultat genom att ta reda på varför vissa resultat ser ut som de gör. Analysen bör synliggöra och förklara skillnader och variationer mellan olika elevgrupper, till exempel flickor och pojkar och elever som läser ämnen och ämnesområden. Syftet med analysen är att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsområden som sedan ligger till grund för beslut om förbättringsåtgärder. Rektorn bör tillsammans med lärarna diskutera undervisningens genomförande i relation till elevernas förutsättningar i syfte att eleverna ska nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

¹ 4 kap. 4 § skollagen

² Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2012) *Systematiskt kvalitetsarbete* s. 15-16, 20, 22 och 32.

Undervisning

Författningsstöd

Utbildningens syfte: 1 kap. 4 § skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Grundskolans utformning och syfte: 11 kap. 2, 6 och 11 §§ skollagen. *Strukturerad undervisning:* 5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185).

Läroplan för grundskolan, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar och 3. Kursplaner.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att utvecklas så långt som möjligt.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Undervisningen är varierad och stimulerande på en för eleverna anpassad nivå. Det finns gott om hjälpmedel som möter elevernas behov och eleverna får ett aktivt lärarstöd. Lektionsstrukturen är tydlig och bekant för eleverna. I möjligaste mån får eleverna samarbeta och lära tillsammans och till viss del tydliggör lärarna syftet med undervisningen för eleverna.

Varierad och stimulerande undervisning

Granskningen visar att undervisningen är på lämplig och utmanande nivå efter elevernas behov och förutsättningar och eleverna ges individanpassade hjälpmedel samt ett aktivt lärarstöd. Av lektionsobservationer och intervjuer framgår att arbetsuppgifterna anpassas efter elevens individuella behov och dagsform. Till exempel har de flesta elever egna arbetsmappar eller lådor där lärarna ser till eleverna har tillgång till ett anpassat material som både innehåller välkända uppgifter och utmaningar. Lärarna ger ett aktivt lärarstöd genom att stödja, se till att eleverna förstår, berömma dem i arbetsmomenten och stimulera genom att till exempel hitta ingångar som gör ämnet mer intressant och roligt. Lärarna varierar också undervisningen genom gemensamma och enskilda arbetsuppgifter. I intervju med personalen och i lektionsobservationerna framkommer vidare att eleverna ibland använder flera hjälpmedel samtidigt, till exempel visuella, auditiva och taktila hjälpmedel i syfte att stimulera flera sinnen. Därtill används flera olika digitala läverktyg, tidshjälpmedel och kommunikationsstöd.

Strukturerad undervisning

Granskningen visar att undervisningen är strukturerad och att lektionernas struktur är välkänd av eleverna samt att eleverna ges möjlighet att lära tillsammans. I viss

utsträckning förklaras syftet med undervisningen. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår att skoldagens första lektion startar med en samling där läraren går igenom almanackan och dagens schema och eleverna ges utifrån förmåga möjlighet att själva presentera almanackan. De flesta eleverna har egna anpassade scheman med bildstöd, som de till exempel kryssar i, eller tar bort när de är klara med uppgifterna. Lärarna arbetar med att få eleverna så självständiga som möjligt, till exempel ändrar de ibland strukturen så att eleverna inte blir fast i denna under en längre tid, vilket kan leda till att eleven får svårt att hantera förändringar. Under lektionsobservationerna framkommer att eleverna är vana vid lektionsstrukturen då eleverna vet vad som förväntas och följer den. Lärarna berättar i intervju att elevernas utveckling gynnas av det sociala samspelet och att eleverna vid vissa lektioner arbetar med uppgifter och lär tillsammans. Eleverna tränar också på turtagning och respekt för varandra genom spel. Vid lektionsobservationer framkommer att eleverna uppmuntras att hjälpa varandra med arbetsuppgifterna. Lärarna uppger att de tydliggör syftet med arbetsuppgifterna i till exempel ämnet matematik genom att göra en koppling till pengar och pengars värde. För att eleverna ska få en förståelse för kunskapsmålen använder lärarna filmer i lärplattan. Det är dock en utmaning, enligt lärarna, att förklara syftet med undervisningen för elever på en tidig utvecklingsnivå.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar arbetet med att sätta undervisningen i ett sammanhang som blir begripligt för samtliga elever. Det kan till exempel handla om att läraren gör relevanta och anpassade konkretiseringar av undervisningens syfte och innehåll utifrån sammanhanget och den elevgrupp som deltar i undervisningen, till exempel genom att anknyta till elevens vardag eller framtida liv.

Social gemenskap, aktivt deltagande och trygghet

Författningsstöd

Utbildningens utformning och syfte samt hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4–5 och 10 §§ skollagen.

Elevers utveckling mot målen: 3 kap. 2 § skollagen.

Trygghet och målinriktat arbete mot kränkande behandling: 5 kap. 3 §, 6 kap. 6–8 §§ skollagen.

Grundsärskolans syfte: 11 kap. 2 § skollagen.

Läroplan för grundsärskolan, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska delta i samhällslivet och uppleva trygghet, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Skolan bedriver ett aktivt trygghetsarbete där bland annat aktiviteter utanför den egna undervisningsgruppen sker som stärker den sociala gemenskapen. Skolan analyserar vilka behov som finns vad gäller trygghet i sociala sammanhang och genomför främjande och förebyggande insatser inom och utanför grundsärskolan. Det bedrivs ett aktivt planerat arbete, där studie- och yrkesvägledare ingår, i syfte att ge eleverna förutsättningar för att aktivt kunna delta i samhällslivet. Dock saknas ett jämställdhetsperspektiv på aktiviteterna samt ett arbete med att utveckla elevernas digitala förmåga som gynnar elevernas förmåga att leva och verka i en digitaliserad vardag.

Trygghet i sociala sammanhang

Granskningen visar att det sker ett främjande och förebyggande trygghetsarbete på skolan. I detta ingår att personalen regelbundet skapar möjlighet för eleverna att träffas i nya konstellationer utanför den egna undervisningsgruppen, i syfte att öka tryggheten och den sociala erfarenheten hos eleverna. Det framgår av intervjuer att personalen låter eleverna, utifrån förmåga, hjälpa varandra i skolmiljön. som till exempel att köra en klasskamrat som sitter i rullstol. Elever får hålla i samlingar i den egna undervisningsgruppen och välja bland arbetsuppgifter och aktiviteter för att öva sin självständighet. Klassens trivselregler har eleverna också varit med och beslutat om. Tidigare fanns möjligheter för eleverna att delta i aktiviteter som genomfördes tillsammans med grundskolan, då till exempel elever från grundsärskolan deltog vid grundskolans lektioner, med syfte att öka tryggheten och elevernas sociala förmåga. I nuläget deltar dock eleverna endast vid aktiviteter med grundskolan på högtider som Lucia, Valborg och skolavslutningar samt vid en aktivitet med löpning. Lärarna uttrycker att det finns ett behov av att utveckla arbetet med att öka elevernas trygghet och den sociala gemenskapen med elever i grundskolan till exempel genom att skapa möjlighet för eleverna att delta i musikundervisningen. Personalen bedriver ett medvetet och främjande arbete med att besöka olika miljöer för att eleverna ska vara trygga i verksamheter som pågår utanför skolans väggar. Inom skolan görs trygghetsvandringar och förutom de åtgärder utifrån resultatet som tidigare nämnts, framkom även utifrån analysen av trygghetsvandringen några orosmoment i grundsärskolans egen miljö. Som åtgärd går personalen igenom underlaget för varje elev och kartlägger vilka orsaker som kan påverka elevens upplevelse och hur dessa kan åtgärdas. För att eleverna ska känna trygghet under skoldagen får de veta vilken personal de ska jobba med i undervisningen och lärarna förbereder eleverna på eventuella personalbyten. På lärarnas klassmöten diskuteras kränkningar både i skolan och på nätet och hur de kan arbeta förebyggande så att detta inte sker.

Delta i samhällslivet

Granskningen visar att skolan bedriver ett planerat arbete som syftar till att ge eleverna konkreta erfarenheter av närsamhällets arbets-, förenings-, och kulturliv. men det saknas ett jämställdhetsperspektiv i aktiviteterna. Eleverna får också i begränsad omfattning stöd i att utveckla de digitala förmågor som krävs för att klara vardagslivet i ett digitaliserat samhälle. Av intervjuer och inkomna dokument framgår att det finns en aktivitetsplan för att alla elever utifrån sina förutsättningar ska få konkreta erfarenheter av kultur-, förenings-, och arbetsliv. Till exempel får eleverna i årskurs 1-3 information om yrken och arbetsliv och vårdnadshavare med elever i årskurs 8 och 9 bjuds in till information inför val till gymnasiesärskolan och skolans speciallärare bokar studiebesök och praktikdagar på gymnasiesärskolorna i kommunen. Skolan har efter Skolinspektionens besök anställt en studie- och yrkesvägledare som bland annat arbetar mot grundsärskolan och kommer arbeta med att få eleverna delaktiga i samhällslivet. För att kunna bli delaktiga i närsamhällets arbets- förenings- och kulturliv används kollektivtrafik eller en egen buss som finns på skolan. De gör utflykter i närområdet, gör studiebesök, handlar varor i affärer, besöker simhall och platser som anknyter till undervisningen, som till exempel då de läser ämnet geografi och om Borås historia. Rektor och huvudman samverkar med representanter för näringslivet i syfte att lösa PRAO och studiebesök. Under pandemin har dock besöken och utflykter för eleverna varit begränsade. Huvudmannen uppger att de har tillgång till en digital verkstad som kan hjälpa eleverna att utveckla sin digitala förmåga, och att denna förmåga är viktig för att eleverna ska bli så självständiga som möjligt. Alla elever har tillgång till egen läsplatta med appar. Dessa används för att eleverna ska utveckla sin självständighet och få stöd i sin kommunikation med till exempel hemmet och skolan. Dock saknas enligt rektorn ett arbete med aktiviteter som gynnar deras förmåga att leva och verka i en digitaliserad vardag och ett perspektiv i aktiviteterna som syftar till att motverka elevernas studie- och yrkesval begränsas utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna utforma aktiviteter som gynnar elevernas förmåga att leva och verka i en digitaliserad vardag. De behöver även utforma aktiviteter som strävar efter att motverka eventuella begränsningar, utifrån föreställningar om kvinnligt och manligt, i studie- och yrkesval.

Skolinspektionens granskning visar att det pågår ett arbete med att ge eleverna förutsättningar för ett aktivt deltagande i samhället, genom en aktivitetsplan där alla elever utifrån sina förutsättningar får komma ut och få konkreta erfarenheter av kultur-, förenings- och arbetsliv. Dock saknas ett jämställdhetsperspektiv på aktiviteterna i syfte att motverka föreställningar om kvinnligt och manligt, i studie- och

yrkesval. Eleverna har tillgång till en egen läsplatta för att utveckla deras kommunikativa förmåga men det saknas ett arbete med att utveckla elevernas digitala förmåga utifrån ett självständigt vardagsliv. Dock har detta arbete till viss del begränsats på grund av pandemin och en tidigare avsaknad av studie- och yrkesvägledare.

Av skollagen³ framgår bland annat att utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling, förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Skolan har också i uppdrag att förmedla och förankra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället. Skolan ska förmedla de mer beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensram alla i samhället behöver. Eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt. Av läroplanen för grundskolan framgår bland annat att alla som arbetar i skolan ska verka för att utveckla kontakter med arbets-, förenings- och kulturliv samt andra verksamheter utanför skolan som kan berika den som en lärande miljö och bidra till att elevens studie- och yrkesval inte begränsas av könstillhörighet eller av social eller kulturell bakgrund. Studie- och yrkesvägledaren, eller den personal som fullgör motsvarande uppgifter, ska informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen och särskilt uppmärksamma möjligheterna för elever med funktionsnedsättning, och vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

Skolinspektionen rekommenderar att rektor och lärare tillsammans med studie- och yrkesvägledaren utvecklar aktivitetsplanen så att jämställdhetsaspekten finns med. Till exempel genom att ha en diskussion om vilka föreställningar som finns om kvinnligt och manligt när det gäller yrkesval. Eleverna behöver också stärkas och stödjas i sin digitala förmåga vilket krävs för att klara vardagslivet i vårt digitaliserade samhälle. Både fördelar och risker med det digitala användandet behöver lyftas.

Bedömning och betyg

Författningsstöd

Likvärdig utbildning och rektors ansvar: 1 kap. 9 §, 2 kap. 9 och 10 §§ skollagen. *Elevens utveckling mot målen och arbete med extra anpassningar och särskilt stöd:* 3 kap. 3, 5 och 7 §§ skollagen.

Grundskolans utformning och syfte: 11 kap. 2, 3, 5 och 11 skollagen. *Utvecklingssamtal och individuell studieplan:* 11 kap. 15–16 a §§ skollagen. *Betygssättning:* 11 kap. 17, 19–23 §§ skollagen.

Bedömningsstöd: 10 kap. 11 § skolförordningen.

³ 11 kap. 2§ skollagen

Läroplan för grundskolan, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.4 Skola och hem, 2.7 Bedömning och betyg och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan bedriver i hög utsträckning ett kontinuerligt bedömningsarbete i syfte att stärka elevernas kunskapsutveckling och höja lärarnas bedömarkompetens.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Lärarna bedömer fortlöpande elevernas kunskapsutveckling. Vidare återkopplar lärarna bedömningarna till eleverna på ett för eleverna anpassat sätt. Rektor skapar möjligheter för lärarna att samverka kring bedömningsfrågor och det pågår ett arbete med att utveckla lärarnas bedömarkompetens.

Fortlöpande bedömning

Granskningen visar att lärarna fortlöpande gör bedömningar av elevernas kunskaper, dokumenterar dessa och återkopplar bedömningarna till eleverna. Bedömningarna ligger till grund för att utveckla och anpassa undervisningen. Av intervjuer och informationsinhämtningen framgår att varje måndag har skolan klassmöten där lärare och resurspersoner diskuterar undervisningen, tar del av elevernas arbeten och lärarna gör bedömningar av deras kunskapsutveckling. Undervisningen anpassas och följs upp utifrån den fortlöpande bedömningen av elevernas individuella mål utifrån kursplanerna i ämnen eller ämnesområden. Lärarna följer regelbundet upp elevernas progression som dokumenteras i elevens IUP och i lärplattformen. Lärarna berättar att även om det är komplicerat att synliggöra kunskapsutvecklingen för elever som är på en tidig utvecklingsnivå så försöker personalen tydliggöra för samtliga elever deras progression och vad de uppnått för kunskaper. Till exempel visar lärarna utvecklingen i läroböckerna eller genom bilder och filmer i elevernas årsbok. Flera elever har tydliga och anpassade individuella mål utifrån elevens IUP synligt markerade, på elevens bänk eller arbetsplats, vilket underlättar för elever och personal att det är tydligt vilka mål eleverna ska arbeta mot. Inför utvecklingssamtal med elever och vårdnadshavare förbereds eleverna genom att läraren går igenom vad som kommer ske under samtalet, och att information kommer att ges om vilka mål eller förmågor som uppnåtts. Vid behov används hjälpmedel som samtalsmatta för att tydliggöra elevens tankar och åsikter. Innan betyg skickas hem har lärarna en genomgång med eleverna av resultaten. För att underlätta kommunikationen mellan skola och vårdnadshavare har eleverna en kontaktbok där dagens händelser och utveckling dokumenteras, ofta med bilder.

Samverkan

Granskningen visar att lärarna samverkar i bedömningsarbetet på skolenheten och utvecklar sin bedömarkompetens. Lärarna samverkar även med resurspersonerna

när det gäller den dagliga avstämningen gällande elevernas progression. Huvudmannen har initierat ett utvecklingsarbete kring sambedömning med syfte att stärka ett likvärdigt arbete kring bedömning på Borås grundskolor. I den ingår planerade regelbundna träffar för lärarna från vårterminen 2021 till 2023. Huvudmannen har tagit fram nya kvalitetsindikatorer avseende sambedömning som lärarna ska arbeta vidare med. En viss samverkan sker med den angränsande grundskolan Erikslundskolan då lärarna har tittat på elevexempel och gjort bedömningar av dessa. De har också tillsammans med Erikslundskolan spelat in undervisningssituationer med eleverna och diskuterat om dessa varit ändamålsenliga för det som ska bedömas. Även specialläraren och specialpedagogen är involverade i bedömningsarbetet bland annat genom att vara med när undervisningssituationerna diskuteras. Skolverkets bedömningsstöd används för att utveckla bedömningskompetensen genom att diskutera begreppen, som "att eleven deltar i" och "medverkar till".

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

Huvudmannens ansvar att för en likvärdig utbildning som uppfyller syftet och tar hänsyn till barnets bästa: 1 kap. 4 och 9–10 §§, 2 kap. 8–8 a §§ skollagen.

Kompetens för rektor, lärare och elevhälsa: 2 kap. 11–13, 18, 25 och 29 §§ skollagen (undantag finns i 2 kap. 11 §§ Förordning [2011:326] om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare).

Ansvar för kompetensutveckling, flexibilitet, lokaler och utrustning: 2 kap. 34–36 §§, 11 kap. 2 och 5 §§ skollagen.

Systematiskt kvalitetsarbete huvudmannanivå: 4 kap. 3 och 8 §§ skollagen.

Läroplan för grundskolan, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, - Skolans uppdrag och - Varje skolas utveckling, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan, 2.6 Skolan och omvärlden och 2.8 Rektorns ansvar.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen stödjer i hög utsträckning skolens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Huvudmannen gör självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet. Huvudmannen ger förutsättningar för en god kvalitet genom ändamålsenliga lokaler och tidsenliga lärverktyg samt ger stöd till att få behörig personal. Huvudmannen ger också rektorn anpassat stöd vad gäller ledning och utveckling av verksamheten samt uppmuntrar samverkan med andra skolenheter och underlättar kontakt med omgivande samhälle.

Självständig aktör, långsiktighet och systematik

Granskningen visar att huvudmannen gör självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet och arbetar långsiktigt och systematiskt för att ge verksamheten goda förutsättningar för undervisningens planering och genomförande. Huvudmannen och rektorn berättar i intervju att de har regelbundna avstämningar månadsvis där verksamheten diskuteras och analyseras tillsammans. Utifrån analysen upprättas en kvalitetsrapport som innehåller flera kvalitetsindikatorer; organisation, elevperspektiv, medarbetarperspektiv, verksamhetsperspektiv och ekonomiperspektiv. Huvudmannen tar också del av kränkingsanmälningar, frånvaro och inkomna klagomål. I samband med att kvalitetsrapporten sammanställs kallar huvudmannen rektorn till en kvalitetskonferens där rektorn får svara på ett antal frågor som huvudmannen använder som underlag för prioriterade utvecklingsområden som huvudmannen beslutar om. Huvudmannen berättar i intervju att man bland annat utarbetat ändamålsenliga matriser som syftar till att synliggöra elevernas progression då detta varit en utmaning tidigare samt att nya kvalitetsindikatorer för bedömning tagits fram. Undervisningens genomförande och förutsättningar ställs i relation till elevernas kunskapsresultat. Det framkommer till exempel i informationsinhämtningen att huvudmannen utifrån en bedömning av verksamhetens kvalitet avseende elever med hög skolfrånvaro, lyfter fram betydelsen av att utforma undervisningen så att den i högre utsträckning möter elevernas behov. Mellan de månatliga uppföljningarna genomförs även strategimöten där de prioriterade utvecklingsområdena följs. Både rektorn och huvudman berättar att det är svårt att få behörig personal till grundsärskolan, och genomför därför ett flertal insatser för att rekrytera personal med rätt kompetens till skolan. En satsning är att sprida information om grundsärskolan för att locka intresserad personal till verksamheten. För att behålla personal är det viktigt att erbjuda kompetensutveckling, vilket görs på skolenheten som tidigare redogjorts för i beslutet. Huvudmannen erbjuder också lärare som arbetar i grundsärskolan möjlighet att vidareutbilda sig till speciallärare. Av intervjuer framkommer att det finns en elevhälsa som har erfarenhet och är väl insatt i grundsärskolans arbete. Det finns även en central elevhälsa där specialistkompetens för särskola finns och en studie- och yrkesvägledare med inriktning mot grundsärskolan. Huvudmannen berättar att rektorn lyft att lokalerna är ändamålsenliga och underlättar en flexibilitet vid gruppindelningar. Rektorn, lärare samt resurspersonalen berättar att de kan beställa den utrustning, hjälpmedel och digitala verktyg som behövs för eleverna i undervisningen.

Behovsanpassat stöd till rektorn och skolenhet

Granskningen visar att huvudmannen ger ett behovsanpassat stöd till rektorn och skolenheten utifrån en god kännedom om den verksamhet som bedrivs på grundsärskolan Fjärding. Huvudmannen underlättar samverkan med andra skolformer och kontakten mellan skola och samhälle. Det framgår av intervjuer med huvudmannen och rektor att genom de regelbundna månadsavstämningarna får huvudmannen en god kännedom om rektors behov av stöd. På dessa möten går de igenom, elevernas kunskapsutveckling, elevernas upplevelse av trygghet, budgeten och personalfrågor. På personalavdelningen finns personal som är riktad mot hela

grundsärskolan som stöd. I den centrala elevhälsan finns även några verksamhetsutvecklare som stödjer skolorna vid behov. Som stöd i arbetet med hjälpmedel och digitala verktyg finns en centralt anställd IT-utvecklare. Rektorn upplever att huvudmannen ger det stöd som behövs genom att komma ut till skolan, är involverad i verksamheten och diskuterar organisationen. Rektorn samverkar varje månad med rektorer från grundskolorna i det geografiska skolområdet och den närliggande grundsärskolan. Ett samarbete gällande grundsärskolans verksamhet har också påbörjats med en annan kommun för att utbyta erfarenheter. Huvudmannen berättar att grundsärskolan är lokaliserad i byggnader tillsammans med grundskolan vilket gynnar samverkan. Som stöd för rektorn medverkar hen i SPSM:s nätverk för grundsärskola. När det gäller elevernas kontakter med övriga samhället, berättar huvudmannen om enhetens tillgång till buss och att det genom huvudmannens kontakter finns ett samarbete med näringslivet och föreningslivet i kommunen som gynnar kontakten med det omgivande samhället.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har tagits av Camilla Adler.

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Ia Thun, Mattias Johannesson, Maria Larsson och Malin Edin medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Skolinspektionen besökte skolenheten den 2022-05-03 och 2022-05-04. Besöket genomfördes av utredare Ia Thun, Mattias Johannesson och Malin Edin.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervjuer med stödpersonal
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier: Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsgrunder, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsgrunderna beskriver de bedömningsområden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal kvalitetskriterier.

Bedömningsgrunderna finns på Skolinspektionens hemsida: [Inspektionsformer \(skolinspektionen.se\)](https://skolinspektionen.se/inspektionsformer) under rubriken *Så bedöms skolor, regelbunden kvalitetsgranskning*.